

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **A. B.**
státní příslušnost:
t. č. pobyttem
zastoupen Mgr. Helenou Pindejovou, advokátkou
se sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 1. 2020, č. j. OAM-657/ZA-ZA11-ZA05-2019

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je zákonnost rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Krajský soud čelil otázce, zda hrozící odvod nezletilého syna žalobce do armády má relevanci pro udělení mezinárodní ochrany žalobci. Zabýval se také tím, zda ve vztahu k udělení doplňkové ochrany pro porušení mezinárodních závazků ČR může mít relevanci snaha žalobce být poblíž hrobu jeho druhého syna, který je v Německu.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal dne 22. 7. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany poté, co jej do ČR vrátili z Německa na základě nařízení č. 604/2013 („nařízení Dublin III“). V Německu byl žalobce se svou manželkou a nezletilým synem. Oba také žádají o mezinárodní ochranu. Žalobce měl ještě staršího syna, který se v Německu léčil s leukémií. V lednu 2018 ale umřel. Žalobce s mladším synem Aleksandrem proto v té době vycestovali z Arménie na jeho pohřeb. Manželka žalobce odjela do Německa o něco dřív. Po smrti syna měla vážné psychické problémy, které vedly k její hospitalizaci na psychiatrii.
3. Staršího syna žalobce – předtím než onemocněl – povolali do armády. Hned od prvního dne musel sloužit na nejnebezpečnějším místě, kterým je hranice mezi Arménií a Ázerbájdžánem. Účastnil se také bojů mezi těmito státy. Bezprostředně poté onemocněl. A jeho nemoc měla rychlý průběh. Podle německého odborníka, který jej léčil, mohla být takto rychle postupující nemoc důsledkem jeho zážitků z války. Žalobce proto na jaře roku 2017 podal stížnost na arménské ministerstvo obrany. Začalo vyšetřování. Nikdy však nebylo dotaženo do konce. V polovině října 2017 muži v uniformách unesli žalobcova mladšího syna. Čekali na něj před školou, kde ho vzali do auta a odjeli. Viděli to synovi spolužáci. Žalobce to ohlásil policii. Po dvou dnech jej únosci kontaktovali a řekli mu, že pokud vezme zpět svou stížnost, syna mu vrátí. To žalobce udělal. Po dvou hodinách se syn vrátil domů. Následně mu sdělil, že jej izolovali v jedné místnosti v nějakém bytě, ale dávali mu jídlo. Poté ho posadili do taxíku a nechali ho jet domů. Žalobce stáhl i oznámení o únosu.
4. Žalobce se obává, že až jeho mladší syn dosáhne zletilosti, také jej povolají do armády a pošlou do služby na hranici. Pokud v Arménii člověk nemá peníze, aby někoho podplatil, skončí na hranici. Denně tam umírají vojáci. Žalobce s manželkou však veškeré finance utratili za léčbu staršího syna. Nechtějí stejným způsobem přijít i o toho mladšího. Hlavním důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je i to, že chtějí být v blízkosti hrobu staršího syna.
5. Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 1. 2020, č. j. OAM-657/ZA-ZA11-ZA05-2019 („rozhodnutí žalovaného“) neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“).

6. Žalobce podle žalovaného nečelil v zemi původu pronásledování a ani mu takové pronásledování nehrozí. Žalobce totiž v rámci řízení neuváděl žádné obavy, které by svědčily o opaku. Sám uvedl, že důvodem jeho žádosti je snaha žít v blízkosti hrobu syna. Pokud jde o únos jeho mladšího syna, šlo zjevně o ojedinělý incident. Nyní již ale nic podobného nehrozí. Žalobce vzal stížnost na armádu zpět a spor mezi nimi již neprobíhá. Žalobce sám - tím, že stáhl oznámení na policii - , nedal vnitrostátním orgánům příležitost, aby tento únos vyšetřily. Pokud bude žadatel v budoucnu v ohrožení, může se na arménskou policii obrátit. Z dostupných zpráv plyne, že od roku 2018 došlo v policii k celé řadě pozitivních změn. K obavám z odvodu žalobcova syna do armády žalovaný uvedl, že branná povinnost je legitimní občanskou povinností. Jako taková není důvodem pro udělení azylu. Navíc synovi bylo v době rozhodování žalovaného pouze 16 let. Odvod mu proto bezprostředně nehrozí.
7. Žalobce nesplňuje ani důvody pro udělení dalších forem mezinárodní ochrany. Neuvedl, že by mu měl hrozit trest smrti nebo špatné zacházení. Žalovaný zopakoval své odůvodnění týkající se únosu žalobcova syna a vojenské služby. Žalobci nehrozí ani vážná újma v souvislosti s ozbrojeným konfliktem. Občasné střety související se sporným územím Náhorního Karabachu se žalobce a jeho rodiny nedotknou. Pochází z Jerevanu, kde žádné napětí není. Jeho vycestování neodporuje ani mezinárodním závazkům ČR.

II. Žaloba

8. Žalobce namítá, že se žalovaný nevypořádal dostatečně se všemi skutečnostmi, které v řízení vyšly najevo. Na základě tvrzení o minulých problémech s armádou, týkajících se staršího syna žalobkyně, se měl žalovaný zabývat především poměry v arménské armádě. To však neudělal. Odkázal pouze na zprávy o státní policii, ale vůbec se nezabýval tím, zda státní policie může řešit i stížnosti na armádu. Tvrzení žalovaného, že se žalobce mohl obrátit na státní policii, je nepodložené. Žalovaný postupoval povrchně. Nedbal individuálních okolností případu.
9. Nedostatečný je i přístup žalovaného k obavám z nástupu žalobcova syna na vojenskou službu. Žalovaný v této souvislosti vůbec nezohlednil, že armáda mladšího syna žalobce v minulosti unesla. Tento mladší syn jako budoucí branec arménské armády může patřit do určité sociální skupiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Hrozí, že po jeho nástupu do armády jej mohou postihovat za stížnost jeho otce a stát ho nezvládne ochránit. Rozhodnutí žalovaného je v tomto ohledu nepřezkoumatelné. V případě udělení azylu synovi by žalobce splňoval podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny.
10. Jako jeden z důvodů žádosti žalobce uváděl, že chce mít možnost navštěvovat hrob syna v Německu. Touto skutečností se ale žalovaný vůbec nezabýval. Přitom je toto tvrzení relevantní ve vztahu k udělení doplňkové ochrany pro porušení mezinárodních závazků. Právo na pietu k místu posledního odpočinku člena rodiny chrání právo na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“).

III. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že žalobce ani jeho syn v průběhu azylového řízení neuvedli, že by v zemi původu měli dříve nějaký problém z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Institut azylu nelze zneužívat k vyhýbání se povinností, které stanovuje právní řád země původu. K žalobním námitkám týkajícím se únosu žalobce syna žalovaný odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí. Dodal, že spor žalobce s armádou již není aktuální, neboť jej sami ukončili. Žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav, který mu umožňoval vydat ve věci rozhodnutí. Ze spisového materiálu vyplývá, že pro toto rozhodnutí si opatřil dostatečně aktuální informace o zemi původu.
12. Ohledně námitky související s hrobem syna žalobce v Německu žalovaný uvedl, že neudělení mezinárodní ochrany nebrání žalobci tento hrob navštěvovat. To je možné, i pokud bude pobývat v zemi původu či jinde. Z tohoto důvodu ale nelze žalobci udělit azyl.

IV. Jednání před krajským soudem

13. Dne 10. 2. 2021 se před krajským soudem konalo jednání ve věci. Po shrnutí žaloby zástupkyní žalobce a vyjádření žalovaného krajský zrekapituloval obsah spisu včetně spisu správního, z nějž vypíchl obsah protokolu o pohovoru se žalobcem. Následně přistoupil k provedení důkazů předložených na návrh žalobce, který jimi chtěl prokázat zhoršení bezpečnostní situace v zemi původu. Šlo o článek z 1. 2. 2021 o zahájení vojenského cvičení Turecka a Ázerbájdžánu v příhraničí Arménie a fotografie z říjnového pohřbu vojáků ve Stepanakertu, hlavním městě Náhorního Karabachu. Kromě toho provedl žalobcem předložený článek se seznamem zemřelých arménských vojáků a fotografie dokládající zničení arménských hrobů Dále soud provedl k důkazu článek ze dne 9. 2. 2021 se statistickými informacemi o průběhu pandemie nemoci Covid-19 v Arménii. Tyto listinné důkazy přeložila přítomná tlumočnice z arménštiny. Zástupce žalovaného proti nim námitku nevznesl. Vyjádřil se, že z nich pro věc žalobce ovšem neplyne nic nového a azylově relevantního oproti situaci, která tu byla ve správním řízení. Po závěrečných návrzích účastníků a krátkém přerušení krajský soud vyhlásil rozsudek.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU („procedurální směrnice“).
15. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně ve složení soudu. Samosoudkyni, které byla věc původně přidělena, ke dni 31. 12. 2020 zanikla funkce soudkyně z důvodů podle § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2021 byla tato věc přidělena novému samosoudci.
16. Krajský soud si předně dovoluje vyjádřit žalobci lítost nad ztrátou syna. Smrt dítěte je to nejhorší, co se může rodiči stát. Celé rodině žalobce to muselo způsobit

nepředstavitelnou bolest. Tato lidsky smutná událost však sama o sobě nemá právní relevanci pro řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Proč tomu tak je, vysvětlí krajský soud níže. Nejprve se bude zabývat relevancí vojenské služby, jejíž výkon hrozí mladšímu synovi žalobce, ve vztahu k možnosti udělit z tohoto důvodu mezinárodní ochranu žalobci.

17. Azyl podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí, pouze pokud je v zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.
18. Nic takového však žalobce netvrdil. Obava z povolání žalobcova mladšího syna do armády, může být za určitých podmínek důvodem pro udělení azylu. Tato hrozba se však týká pouze syna žalobce, nikoliv žalobce samotného. Krajský soud zná judikaturu, podle které může pro účely § 12 písm. b) zákona o azylu tvořit určitou sociální skupinu také rodina (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012-45). To pak může vést k tomu, že pronásledování jednoho člena rodiny bude mít dopad i na ostatní rodinné příslušníky. Za určitých podmínek tak může i pouhá příslušnost k rodině být postačujícím důvodem pro udělení azylu. To však není případ žalobce. Ten totiž v řízení netvrdil, že by jakékoliv nebezpečí hrozilo jemu osobně. Veškeré své obavy směřoval pouze vůči zacházení, jemuž by v armádě čelil jeho syn. V jeho výpovědi nelze najít nic, co by mohlo nasvědčovat tomu, že by v případě návratu do Arménie mohl sám čelit pronásledování.
19. Důvodnost obav týkajících se povolání žalobcova syna do armády žalovaný posoudil v rámci žádosti, kterou jeho jménem podala jeho matka. Ačkoliv to udělal, těmto obavám se žalovaný v rámci řízení o žádosti žalobce vůbec nemusel věnovat. Námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu ohledně podmínek výkonu vojenské služby proto v tomto řízení nemůžou obstát. Tyto skutkové okolnosti se totiž netýkají žalobce. Krajský soud se jimi zabýval v rámci žaloby podané proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany synovi žalobce.
20. Je pravdou, že pokud by žalovaný nezletilému synovi žalobce udělil mezinárodní ochranu, žalobci by mohl být udělit azyl nebo doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny podle § 13 nebo 14b zákona o azylu. A krajský soud rozsudkem ze dne 10. 2. 2021, č. j. 41 Az 12/2020-31, zrušil rozhodnutí žalovaného o žádosti žalobcova syna o mezinárodní ochranu. To však neznamená, že by bylo namístě pouze z tohoto důvodu zrušit i rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Pokud by v budoucnosti nezletilý syn žalobce mezinárodní ochranu získal, může žalobce podat opakovanou žádost. Po dobu, po kterou osud žalobcova nezletilého syna nebude stát na jisto a žalobce bude mít zájem i nadále pobývat na území ČR, bude muset využít dostupných institutů zákona o pobytu cizinců. Na příslušných správních orgánech pak bude, aby při zvažování toho, zda žalobci umožní setrvat v ČR, respektovaly nejlepší zájem dítěte a mezinárodní závazky chránící právo na soukromý a rodinný život.
21. Ani nové skutečnosti, které byly předmětem dokazování při jednání krajského soudu dne 10. 2. 2021, nedokládají, že by přímo žalobci hrozilo pronásledování ve

smyslu § 12 zákona o azylu nebo skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Podle žalobce měly předložené články prokazovat celkové zhoršení bezpečnostní situace v zemi jeho původu. To by však mělo relevanci, pouze pokud by na území Arménie vypukl tzv. totální konflikt, který by se vyznačoval svévolným násilím dosahujícím vysoké intenzity a probíhajícím na velké části území státu, že by v zásadě každý obyvatel Arménie či určitého regionu čelil nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Takový závěr ale z důkazů předložených žalobcem neplyne. Vzhledem k tomu, že nově doložené informace nedokládají žádné individuální ohrožení žalobce, nelze jimi zpochybňovat správnost rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany. Nijak relevantní v tomto ohledu nejsou ani statistické údaje týkající se počtu nakažených či zemřelých osob v souvislosti s pandemií nemoci Covid-19 v Arménii. Tento problém se Arménie netýká o nic víc než ČR, kde se žalobce touto nemocí také může nakazit. Ani pokud by riziko nákazy v Arménii bylo ve srovnání s ČR vyšší, nelze jej označit za vážnou újmu ve smyslu žádného z ustanovení § 14a zákona o azylu.

22. Pokud jde o druhou žalobní námitku, žalobci lze dát v obecné rovině za pravdu v tom, že do rozsahu práva na respektování soukromého a rodinného života chráněného článkem 8 Úmluvy spadají nejenom vztahy mezi živými lidmi, ale také určité situace po jejich smrti. Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře dovedl, že ochranu článku 8 Úmluvy požívá například způsob, jakým se zachází s tělem zesnulého příbuzného, nebo také otázky týkající se možnosti účastnit se pohřbu nebo vzdát úctu hrobu zesnulého příbuzného (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 20. 12. 2018 ve věci, stížnosti č. 30491/17 a 31083/17, bod 105 a tam citovaná judikatura). Snaha žalobce setrvat poblíž hrobu jeho syna tudíž může spadat do rozsahu článku 8 Úmluvy. Krajský soud se však zároveň nedomnívá, že by tato snaha mohla být důvodem pro udělení doplňkové ochrany na základě § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, který umožňuje udělit doplňkovou ochranu pro porušení mezinárodních závazků v důsledku vycestování cizince.
23. Samotná existence rodinného života automaticky neznamená povinnost udělit cizinci doplňkovou ochranu za účelem jeho realizace. Je třeba zkoumat, zda případné vycestování z ČR představuje nepřiměřený zásah do práv podle čl. 8 Úmluvy. Základním předpokladem pro možnost udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu je existence rodinného života na území ČR a nemožnost jeho přenesení do domovské země. Podmínky, které vyplývají z judikatury (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2010, č. j. 2 Azs 24/2010-90, nebo ze dne 21. 2. 2019, č. j. 5 Azs 235/2018-32), jsou velice přísné i pro vztahy mezi živými. V případě žalobce však absentuje základní předpoklad pro možnost udělení doplňkové ochrany z tohoto důvodu. Tím je existence rodinného života na území ČR. Syn žalobce totiž není pohřben zde, ale v Německu. Za této situace se však nelze domáhat ochrany rodinného života prostřednictvím žádosti o mezinárodní ochranu na území ČR. Žalobce sice byl do ČR vrácen „nedobrovolně“ na základě nařízení Dublin III. I toto nařízení však v čl. 17 umožňuje jednotlivým členským státům převzít odpovědnost za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, přestože má podle objektivních kritérií příslušnost jiný členský stát. Pokud Německo – vázané stejnými mezinárodními závazky

ohledně respektování soukromého a rodinného života jako Česká republika – neshledalo důvod ponechat žalobce s rodinou na svém území, nelze toto břímě přenášet na Českou republiku.

24. S žalovaným také lze souhlasit v tom, že samotná povinnost žalobce coby neúspěšného žadatele o mezinárodní ochranu vycestovat z ČR, mu automaticky nebrání navštěvovat hrob syna v Německu. Sice zřejmě ne s takovou frekvencí, s jakou by to bylo možné, pokud by žalobce žil v ČR, ale žalobce může do Německa cestovat. Neudělení mezinárodní ochrany proto nevede k porušení práva žalobce na soukromý a rodinný život.
25. Je pravdou, že rozhodnutí žalovaného neobsahuje žádné obdobné úvahy. Žalovaný patrně ani neidentifikoval možné dotčení práva žalobce na soukromý a rodinný život. Ačkoli žalobce v rámci řízení výslovně netvrdil, že by o mezinárodní ochranu žádal právě z důvodu ochrany jeho soukromého a rodinného života, je na žalovaném aby skutková tvrzení žadatele náležitě právně kvalifikoval a posuzoval je v rámci relevantního typu mezinárodní ochrany. Vzhledem k tomu, že snaha žalobce a jeho rodiny být poblíž hrobu mrtvého syna byla jedním ze dvou důvodů, které v řízení uplatňoval, považuje krajský soud za alarmující, že žalovaný tento důvod ponechal bez jakéhokoliv bližšího vysvětlení, proč nemá relevanci z pohledu mezinárodní ochrany. Přestože zde krajský soud vidí pochybení, bylo by od něj přepjatě formalistické, pokud by pouze z tohoto důvodu rozhodnutí žalovaného zrušil. Jak vysvětluje ve své judikatuře Ústavní soud, zrušení napadeného rozhodnutí není namístě, pokud by ve svém důsledku vedlo pouze k reformulaci odůvodnění, ale fakticky by nikterak neovlivnilo právní sféru účastníka řízení (viz např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2258/14 ze dne 16. 12. 2014, bod 22). Přesně takový důsledek by však případné zrušení rozhodnutí žalovaného mělo.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

26. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnícké vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 10. února 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce